

PROGRAM PODRŠKE MARGINALIZIRANIM GRUPAMA (PPMG)

OKTOBAR 2016.

U TUZLI I BIJELJINI OBILJEŽEN EVROPSKI DAN BORBE PROTIV TRGOVINE LJUDIMA

USAID/PPMG podržao je aktivnosti tuzlanskog udruženja “Zemlja djece u BiH” i Udruženja građana za promociju obrazovanja Roma „Otaharin“ iz Bijeljine u obilježavanju 18. oktobra – „Evropskog dana borbe protiv trgovine ljudima”.

Evropski dan protiv trgovine ljudima u Tuzli je obilježen kroz aktivnosti inicijative „Ujedinjeni u borbi protiv modernog ropstva djece“, a koji finansira USAID/PPMG.

U okviru promotivnih aktivnosti postavljene su figure djece u prirodnoj veličini u centru grada, koje su pozivale građane/ke da ne podržavaju prosjačenje. Postavljene su i fotografije i poruke na kolicima za kupovinu u gradskim trgovinama, podijeljeni podmetači za čaše sa porukom u pet najposjećenijih kafića u centru grada, a održana je i edukativna radionica na temu prevencije trgovine ljudima za djecu i roditelje koji su korisnici usluga Centra.

Udruženje “Zemlja djece u BiH”, u saradnji sa Ministarstvom sigurnosti BiH, već petu godinu obilježava Evropski dan borbe protiv trgovine ljudima sa ciljem da se skrene pažnja na ovu pojavu i njene sve veće razmjere u Bosni i Hercegovini, ali i drugim zemljama. Video o tome kako postupati s djecom žrtvama trgovine ljudima u skladu s Protokolom o postupanju u slučajevima zloupotrebe pogledajte [ovdje](#).

Udruženje građana za promociju obrazovanja Roma „Otaharin“, kako bi podiglo svijest građana/ki u lokalnoj zajednici o oblicima trgovine ljudima i mehanizmima suočavanja sa ovim problemom, organiziralo je uličnu akciju i okrugli sto sa radnom grupom koja se bavi zaštitom prava djeteta, a koju čine predstavnici policije, Centra za socijalni rad, Gradske uprave i udruženja građana „Otaharin“. Ulična akcija organizirana je zahvaljujući lokalnom volonterskom servisu, volonterima/kama Udruženja građana Otaharin i učenicima/ama srednjih škola. Volonteri/ke su na

SADRŽAJ

U Tuzli i Bijeljini obilježen Evropski dan borbe protiv trgovine ljudima.....	1
Problemi djece iz marginaliziranih grupa su problemi svih nas.....	2
Ljepša stana života osoba s psihičkim poteškoćama	3
Prof. dr. Ristić Siniša o saradnji s udruženjem „Zajedno“	3
Završene monitoring posjete.....	5
Putujuća predstava – Izvor sreće za najmlađe.....	6
Karavan nade u Mostaru.....	7
Fokus grupe u Cazinu.....	7

gradskom trgu performansom predstavili različite vrste oblika trgovine ljudima, od prosjačenja, prodaje organa, prostitucije, nasilnih brakova, a prolaznicima/ama je podijeljen i edukativni materijal.

Aktivnosti na području Bijeljine podržane su kroz inicijativu „Ulica je samo put do kuće, a ne dom – osigurajmo djeci prava“, koji finansira USAID /PPMG. Prema podacima Izvještaja o trgovini ljudima u Bosni i Hercegovini za 2015. godinu, BiH je polazišna, odredišna i tranzitna zemlja za muškarce, žene i djecu koji su žrtve trgovine ljudima u svrhu seksualnog iskorištavanja i prisilnog rada.

PROBLEMI DJECE IZ MARGINALIZIRANIH GRUPA SU PROBLEMI SVIH NAS

Direktor Programa podrške marginaliziranim grupama (USAID/PPMG) Jasmin Bešić, posjetio je tuzlansko Udruženje „Zemlja djece u BiH“.

Sa predstavnicima udruženja razgovarao je o problemima sa kojima se susreću djeca u Tuzlanskom kantonu, ali i na prostoru cijele Bosne i Hercegovine. Poseban akcent bio je na djeci iz marginaliziranih grupa, a o kojima kroz projekt „Ujedinjeni u borbi protiv modernog ropstva djece“ koji podržava USAID/PPMG, brine i Udruženje „Zemlja djece u BiH“.

„Problemi djece iz marginaliziranih grupa su problemi

svih nas i moramo brinuti o njima, Djeca su najosjetljivija kategorija društva, a naročito ona koja se nalaze u stanju socijalne potrebe.“ – poručio je Jasmin Bešić, direktor USAID/PPMG.

Udruženje „Zemlja djece“ ima za cilj da stalno upozorava društvo na patnju djece i da pruži organiziranu pomoć djeci u nevolji, bez obzira na njihovu rasnu, nacionalnu, vjersku, spolnu ili bilo koju drugu vrstu društvene pripadnosti.

Projekt osigurava sveobuhvatnu podršku djeci - potencijalnim žrtvama trgovine ljudima ili djeci koja su u riziku da postanu žrtve trgovine ljudima da ostvare pravo na socijalnu skrb, pravo na obrazovanje, te da budu obučeni kako se ponašati preventivno i ne postanu žrtve ropstva.

LJEPŠA STRANA ŽIVOTA OSOBA S PSIHIČKIM POTEŠKOĆAMA

Predstavnici Programa podrške marginaliziranim grupama (USAID/PPMG) posjetili su korisnike stambenih zajednica za osobe s intelektualnim teškoćama u Zenici, Nemili i Jajcu, koje djeluju kroz rad Saveza organizacija za podršku osobama s intelektualnim teškoćama Federacije Bosne i Hercegovine „SUMERO“.

Stambene zajednice kreirane su u okviru inicijative „DI-SP“ Jačanje procesa deinstitucionalizacije i servisi podrške u lokalnim zajednicama, koju realizira SUMERO, a uz podršku USAID/PPMG.

Riječ je o korisnicima koji su život u ustanovama za zbrinjavanje osoba sa psihičkim poteškoćama zamijenili životom u stanovima u lokalnim zajednicama, a čime im je osigurana bolja skrb i veća socijalna uključenost. U ustanovama i zavodima za zbrinjavanje osoba sa psihičkim poteškoćama u Bosni i Hercegovini je smješteno oko 2000 osoba s psihičkim poteškoćama, od kojih je 120 maloljetne djece. Pretrpanost ustanova korisnicima onemogućava terapijski rad, te dovodi do socijalne isključenosti i kršenja ljudskih prava ove populacije, a naročito osoba s intelektualnim teškoćama. „DI-SP“ ima za cilj omogućiti osobama s intelektualnim teškoćama ostvarivanje osnovnih ljudskih prava, zagarantiranih kroz UN Konvenciju o pravima osoba s invaliditetom: pravo na izbor i život u zajednici, pravo na

pristup informacijama, obrazovanju i uslugama, što bi bile ključne promjene koje će postići ovaj projekat. Kroz proces deinstitucionalizacije i servise podrške u lokalnim zajednicama USAID/PPMG do sada je podržao uspješno integriranje dvanaest korisnika u lokalne zajednice.

Inicijativa je dio procesa koji treba pokazati da se kvalitetne, inkluzivne, sveobuhvatne, održive i isplative usluge u zajednici mogu i trebaju razviti kao alternative stacionarnom institucionalnom smještaju.

PROF. DR. SINIŠA RISTIĆ O SARADNJI S UDRUŽENJEM „ZAJEDNO“

Profesor na Univerzitetu u Istočnom Sarajevu i Banja Luci, gosp. Siniša Ristić imao je priliku sredinom ljeta ove godine upoznati se s radom Udruženja građana „Zajedno“ u Banja Luci čiji projekt „Deinstitucionalna zaštita duševno oboljelih lica“ podržava USAID/PPMG. Profesor Ristić ističe da je prilikom pisanja udžbenika za studente medicine i defektologije iz predmeta Fiziologija nervnog sistema i Biološka psihologija došao na ideju da se približi ranjivoj populaciji stanovništva jer je smatrao da će mu to olakšati razumijevanje načina na koji treba pisati dio teksta u spomenutim udžbenicima i dati mu određene specifičnosti za koje je osjetio da nedostaju u njegovoj dosadašnjoj edukaciji

USAID
OD AMERIČKOG NARODA

kao doktora medicine, a potom i edukaciji iz eksperimentalne fiziologije i patološke fiziologije, za koje se opredijelio da mu budu profesija.

„Sredinom ljeta ove godine upoznao sam rad Udruženja građana „Zajedno“ u Banjoj Luci koje zastupa interese lica sa mentalnim poremećajima i koje više od 9 godina okuplja ova lica u Dnevnom centru, čijim uslugama jača njihove socijalne kapacitete i utiče na kvalitet života kojim žive u kontekstu ukorijenjene stigme. Kontakt je došao spontano, u neformalnoj priči nekoliko prijatelja, zdravstvenih radnika koji se uglavnom bave mentalnom higijenom i psihopatologijom u njihovim raznim segmentima i imaju iskustva u radu ovog Udruženja, odnosno Dnevnog centra. Zaista, ovaj kontakt sa korisnicima Dnevnog centra i osobljem koji u njemu radi dali su novu svježinu mojim pogledima na mentalno zdravlje i bolest.“ – istakao je prof. Ristić

Prof. Ristić smatra da je na ovaj način stekao nove poglede na mentalno zdravlje i bolest, najprije iz razloga što je upoznao ovu ranjivu kategoriju ljudi izvan Psihijatrijskih klinika koje, kako ističe, nose određenu skučenost i sivilo zbog zapuštenog izgleda, te zbog pogleda na bolesnike u akutnim fazama bolesti.

„Ovdje, ove ljude u Dnevnom centru „Zajedno“ upoznao sam u jednom okruženju koje miriše na svakodnevne životne situacije, gdje se priprema i servira obrok, razgovara, sluša i produkuje muzika, rade kreativne aktivnosti, organizuju susreti sa osobama izvan Dnevnog centra, a time i suzbija žig koje su mentalne bolesti svuda i uvijek nosile, nose danas i zasigurno će nositi. Tako su moja prvenstveno teoretska znanja iz oblasti bioloških osnova psihologije i psihopatologije dobile novu, živu, praktičnu notu, tačnije nadgradnju.“ – naglasio je prof. Ristić

Prof. Ristić posebno je bio oduševljen kvalitetom psihoterapijskih radionica koje je imao priliku slušati te ističe da one za njega nisu bile samo usvajanje znanja, nego i inspiracija.

Ističe da je u razgovoru s koordinatoricom projekta, gđom Tanjom Valentić saznao da projekt finansira USAID/PPMG te da udruženje „Zajedno“ sarađuje s udruženjem „Apel“ iz Sanskom Mosta radi širenja projekta. Smatra da je to od posebne važnosti budući da je ovaj model brige do danas ostao jedini u BiH i okruženju.

„U prostoru Dnevnog centra primijetio sam baner sa oznakom USAID/PPMG i obradovao se što ovdje svraćaju donatori, dajući time priznanje potrebama i prosperitetu usluga za ovu gotovo nevidljivu populaciju. Od korisnika i osoblja pojašnjeno mi je da ova organizacija pruža podršku ovom modelu brige, kroz Projekat pod nazivom „Deinstitucionalna zaštita duševno oboljelih lica“, finansirajući ovaj Projekt, u trajanju od šest mjeseci.“ – ističe prof. Ristić

Za kraj, prof. Ristić naglašava da bi volio da u udruženja poput Udruženja „Zajedno“ pored donatora svraćaju i studenti i političari ističući da posjete i saradnja mogu povećati znanja i promijeniti uvriježena mišljenja i stereotipe.

„Poželio sam da ovdje više svraćaju studenti medicine, psihologije, socijalnog rada, drugi mladi ljudi, političari i donatori ne samo radi pomoći Udruženju koje je kako sam zapazio, čvrsto opredijeljeno da utiče na promjenu stereotipa, nego i radi sticanja znanja i preispitivanja mišljenja o mentalno oboljelima i uvjerenja da ovi ljudi zaslužuju podršku.“ – poručuje prof. Ristić.

ZAVRŠENE MONITORING POSJETE

U septembru i oktobru 2016. godine, tim PPMG-a je posjetio je korisnike grantova čiji su projekti odabrani po javnom pozivu Inicijativa za promoviranje odgovorne deinstitucionalizacije osoba s invaliditetom (ODI), te javnom pozivu Borba protiv trgovine ljudima (anti -TIP). Posjeta se odnosila na tri segmenta: proces provođenja preporuka PPMG tima, realizacija projekata, te OCA proces (proces samoprocjene organizacija).

Tokom monitoring posjeta USAID/PPMG tim je posjetio organizacije: Udruženje “Zajedno” (Banja Luka), Udruženje “Budućnost” (Modriča), Udruženje “Sunce” (Mostar), Biblioteka za slijepa i slabovidna lica u BiH (Sarajevo), Savez SUMERO-FBiH (Sarajevo), Udruženje “Narko-ne” (Sarajevo), Udruženje “Otaharin” (Bijeljina), Udruženje žena “Derventa” (Derventa), Demokratska organizacija mladih (Velika Kladaša), Udruženje “Zemlja djece u BiH” (Tuzla), Udruga “ProReha” (Sarajevo), Udruženje “Dajte nam šansu” (Sarajevo). Fokus je bio na monitoringu dosadašnjeg napretka projekta, analizi rezultata i planiranih aktivnosti za naredni period. Projektni tim je prilikom posjete vršio i procjenu napretka organizacija u implementaciji preporuka vezanih za jačanje kapaciteta korisnika grantova. Istovremeno, vršene su i konsultacije u okviru OCA-procesa, sumirani su do sada ostvareni rezultati, kao i plan unaprjeđenja OCA indeksa organizacija.

Obzirom da je jedan od najvažnijih ciljeva USAID/PPMG-a institucionalno jačanje ovih organizacija, USAID/PPMG tim je prilikom predgrantovske procjene, kojim se utvrđivala zrelost i sposobnost organizacije

da bude korisnik granta, dao i određene preporuke i to s naglaskom na oblasti organizacijskog i finansijskog menadžmenta. Utvrđeno je da su skoro sve organizacije/korisnice granta ispunile značajan broj preporuka, a koje će im, prema njihovim riječima, umnogome olakšati rad, te učiniti njihove organizacije funkcionalnijim. Također, sve organizacije, korisnice grantova su uz pomoć USAID/PPMG tima izradile planove izgradnje kapaciteta. Planovi se temelje na rezultatima OCA procesa, odnosno rezultatima samoprocjene organizacijskih kapaciteta koje su provele organizacije korisnice grantova, a s ciljem njihovog jačanja, i efikasnijem ispunjenju potreba njihovih ciljnih grupa.

USAID/PPMG KAO DIO POZITIVNIH PRIČA U BIH

Tim USAID/PPMG posjetio je i prostorije Dnevnog centra, te imao prilike vidjeti aktivnosti koje su u okviru obilježavanja Dječije nedjelje organizirane u sportskoj sali tuzlanske Osnovne škole “Centar”. Podršku u održavanju radionica u ovoj školi pružali su volonteri i članovi Kluba “Budi muško”, koji djeluje pri Udruženju “Zemlja djece u BiH”.

PUTUJUĆA PREDSTAVA – IZVOR SREĆE ZA NAJMLAĐE

Volonteri i volonterke Udruženja građana „Srce puno osmjeha“ u sportsko sali OŠ “Vuk Stefanović Karadžić” u Doboju održali su interaktivnu predstavu za djecu u okviru projekta „Krug ljubavi”, koji je podržan od strane USAID/PPMG.

Predstava u Doboju organizirana je u saradnji sa Udruženjem za djecu sa posebnim potrebama, koje djeluje u ovom gradu. Predstavi su prisustvovali mladi iz dobojske Fondacije za djecu s posebnim potrebama, polaznici predškolskog programa za socijalnu inkluziju i integraciju “Kutak za djecu”, te učenici OŠ “Vuk Stefanović Karadžić”.

Predstava “Svima je potrebna ljubav” ispunjena je interaktivnim pjesmicama, šaljivim skečevima i igrama prilagođenim djeci. Zadovoljna i nasmijana lica najmlađih najbolja su potvrda uspjeha predstave i glumaca

volontera. U okviru ovog Projekta UG “Srce puno osmjeha” organizira posjete udruženjima i institucijama koje se bave radom sa marginaliziranim grupama u cijeloj BiH, a planirano je i organiziranje Putujuće predstave i u Prozor-Rami, Banjaluci, Mostaru, Palama i Sarajevu. “Sretni smo što je USAID-ov Program podrške marginaliziranim grupama prepoznao važnost uključenja i interakcije djece i mladih. Ova predstava je svojim sadržajem i načinom izvođenja dala priliku da se sva djeca podjednako uključe u aktivnosti i raduju. Iskreno se nadamo da ćemo u skoroj budućnosti biti u prilici nastaviti druženje i saradnju sa volonterima iz Sarajeva.” – poručila je Sanja Živković iz Udruženja za djecu sa posebnim potrebama.

Kako je Putujuća predstava koju su organizirali volonteri i volonterke udruženja „Srce puno osmjeha“ za mališane u Doboju izgledala, ali i reakcije djece možete pogledati [ovdje](#).

KARAVAN NADE U MOSTARU

Udruženje roditelja i prijatelja osoba s posebnim potrebama „Sunce“ iz Mostara, je A uz podršku plesnog studija MoStars, 22. oktobra 2016. godine bilo je domaćin karavana mira i prijateljstva „Karavan nade“. Riječ je o događaju koji okuplja udruženja iz cijele Bosne i Hercegovine koja brinu o osobama sa invaliditetom. Karavan nade okupio je učenike i nastavnike iz deset bh. škola i osam udruženja koja brinu o osobama s invaliditetom.

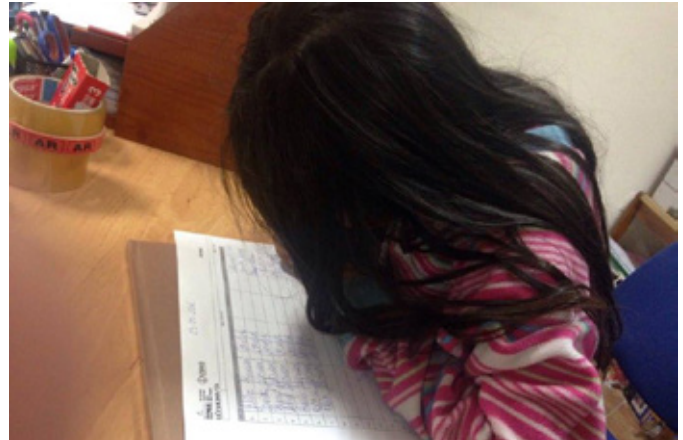
„Mi zapravo želimo pokazati koliko ljubavi i nade ima i ovo je simbolična lokacija. Stari most, most prijateljstva, most nade i pobjede koji je primjer da ima nade za ljepše i bolje dane. Osobe s invaliditetom nemaju jednake mogućnosti i to je ono što trebamo da im osiguramo. Da im omogućimo školovnje, liječenje, socijalnu uključenost te sportske i kulturne aktivnosti.“ – poručila je Erna Kotlo iz Udruženje roditelja i djece s posebnim potrebama „Sunce“

Zorana Mitrović, mlada djevojka koja boluje od cerebralne paralize istakla je da usprkos nerazumijevanju okoline uspijeva ostvariti svoje snove. Na takmičenjima u plivanju ostvaruje odlične rezultate.

Videopriču o Karavani nade i utiscima učesnika/ca možete pogledati [ovdje](#).

FOKUS GRUPE U CAZINU

Demokratska organizacija mladih DOM u sklopu projekta Velika Kladaša Mladi i zajednica – „Imaš pravo da znaš“, koji finansira USAID/PPMG, pruža direktnu pomoć žrtvama trgovine ljudima, a posebno mladim Romima i Romkinjama koji se bave različitim oblicima prosjačenja. Kako bi se pronašli načini da se pomogne pripadnicima/cama ove populacije, u Cazinu su organizirane dvije fokus grupe u prostorijama Centra za socijalni rad. U svakoj fokus grupi je bilo po deset učesnika/ca romske nacionalnosti. Fokus grupama su prisustvovali roditelji i djeca. U jednoj od porodica, djeca pohađaju školu i vrijedno uče. Kćerka Samida, pored, odličnog uspjeha ima i pohvale nastavničkog vijeća.

Učesnici/e su tokom fokus grupe educirali o prosjačenju, njegovom značenju, ali i o trgovini ljudima kao jednoj od posljedica prosjačenja. Volonteri i volonterke Demokratske organizacije mladih Velika Kladaša ističu da su djeca aktivno učestvovala u diskusijama, te da su iz razgovora s njima došli do zaključka da su upoznati sa značenjima navedenih tema i da poprilično dobro poznaju posljedice. Ipak, istakli su da su povremeno prinuđeni prositi da bi se mogli školovati i prehraniti.

Tokom fokus grupe učesnici/e su upoznati s drugim mogućnostima finansiranja nakon čega su podnijeli zahtjev za jednokratnu novčanu pomoć u Centru za socijalni rad Cazin. Demokratska organizacija mladih i u narednom periodu će nastaviti sa svojim aktivnostima te će pružanjem direktne podrške svojim korisnicima ali i povećanjem nivoa informiranosti svojih korisnika o programima doškoloavanja i prekvalifikacije kao i o mogućnostima zapošljavanja nastojati smanjiti broj slučajeva trgovine ljudima.

USAID - Program podrške marginaliziranim grupama (PPMG)

Program provodi Institut za razvoj mladih KULT
u partnerstvu sa NGO & BUSINESS AUDIT d.o.o.

Ul. 4. viteške brigade 34-36 • 71210 Ilidža • Bosna i Hercegovina

T: +387 33 778 766

F: +387 33 778 779

www.ppmg.ba